

PETROSÉNY és VIDÉKE

TARSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Negyedévre	1 frt	Egészévre	4 fr
Félévre	2 „	Egyes szám ára	10 kr

Felelősszerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Tanits az életnek.

A kulturális haladás, a polgári elem céltudatos képzése iránti nemes érdeklődésének újabb bizonyítékát dokumentálta Andreics János bányaigazgató ur a Zsilvölgy összes lelkészei, tanítói és tanügybarátaihoz intézett következő felhívással:

„Tanits az életnek! Oly elvülhetetlen igazság ez, melyet a tanító embernek mint vezéresillagot követnie kellett mindenkor; oly paedagogiai törvény, mely megmáshatatlannal marad az idők végtelenségeig.

Hogy azonban e szabály megvalósítása által elérendő cél a kornak megfelelően mindig más és más volt, ez nagyon természetes. Hiszen a világ folyásának különböző korszakaiban más és más cél vezette az embereket; másoknak kellett tehát lenniök az elérendő cél elősegítésére szolgáló eszközöknek is.

A rohamos haladás korát éljük. Már nem is gőz-, de villámerővel haladunk. S ez megváltoztat sok mindent. Ma már az írás, olvasás számolás tudása magában nem elég, földművelési ipar-, kereskedelem, tudomány, minden halad. Az emberi nyers erőt felváltotta és sok helyről kiszorította a gépek használata; a megélhetési viszonyok nehezebbek lettek, s az életért való küzdelemben ma már nem az erősebb győzi le a gyengébbet, de az ügyes az ügyetlent, a művelt a műveletlent.

Gyakorlati haszna legyen tehát a ta-

nitásnak; olyan, melyet a gyermek átvissz az életbe.

Akkor fog az iskola igazán megfelelni missiójának, ha a vallás-erkölcsös neveléssel párosult tudás mellett oly gyakorlati képességekre és ügyességekre szoktatja növendékeit, melyeknek az élet bármily körülményei között hasznát veheti; ha növendékeit munkára neveli, ha velük a munkát megkedvelteti.

Ezen eszme vezérelte azon tanfőriaikat, akik Magyarországon a kézügyességi (slőjd) tanítás érdekében munkálkodnak.

Ezen eszme készlet engem is, hogy Önökhöz ismét azon tiszteletteljes kéréssel forduljak, miszerint elmélkedni sziveskedjenek azon, hogy lehetne a fiú növendékeket 12—15-dik életkorukig — különös tekintettel a Zsilvölgyi viszonyokra — kellően foglalkoztatni a kézügyesség terén.

Munkás emberek családjában a gyermekek erkölcsi fejlődésére nézve éppen szomorú tapasztalatokat kell szereznünk. A gyermek kilépve a mindennapi iskolából, minthogy törvényünk értelmében bányamunkára még nem alkalmas, mert legtöbb esetben győnge testű, magára van hagyatva, a családfenntartó a bányában dolgozik, az anya a háztartással bajlódik, rossz erkölcsű társaságokba keverednek, az utca megfertőztetett légköre előli erkölcsi érzelmeiket, gyakran a szülők maguk is az iszákosságnak, erköletelenségnek rabjai, mindenféle durvaságokkal, igazságtalan büntetésekkel megméltelyezik a gyermekek tiszta, ártatlan lelkeit. Sajnos, hogy a mai

korban a szomorú tapasztalatok száma évről-évre, nő, évről-évre több szigort, több büntetést kell alkalmaznunk, hogy a sok durvaságot, rakonezátlan magaviseletet, roszelekűséget, tiszteletlányt, erköletelen beszédet, némileg kiküszöbölhessük. Azzal hogy alkalmat szolgáltatunk a gyermekeknek magukat, valami hasznos dologgal foglalkoztatni, elejét vesszük az ilyen következményeknek és egyidejűleg egy bizonyos életírányt is alkotunk részükre a később általuk választandó foglalkozásra nézve. Oly valamivel kellene tehát a mindennapi iskolából kikerülő fingermekeket foglalkoztatni, mely nemcsak nemesen hat erkölcsiségükre, hanem kellemesen s hasznosan szórakoztatja. Ilyen hasznos foglalkozásnak tartom a kézügyességet leginkább előmozdító háziparagákat, különösen a faiparmunkálatokat.

Nem fejtetem tovább hanem melegen ajánlom ez eszmét szives figyelemükbe; vegyék fel e kérdést szintén programjukba. Legyenek Önök uraim ez ügy lelkes pártolói és ha ezt teszik, édes hazánk kulturájának tesznek szolgálatot; a munkára való nevelés által előmozdítják az erkölcsös nevelést s e kettőnek hatása nem fog elmaradni.

Ezen felhívás nem szorul méltatásra. Kifejezésre jut ebben a céltudatos törekvés gyakorlati megvalósítására irányuló nemes szándék, melyet a hivatottak egész erejük és minden tudásukkal kell, hogy érvényülésre segítsenek.

PETROSÉNY és VIDÉKE TÁRCZÁJA.

Óhajítás.

Miről gyakorta álmodám,
Csillag sugáros éjeken;
Előmbé hogy jó egykoron
Szép szőke lányka 's szerelem:
Az álom im valóra vál...
... Szeretni óh Te tanítál!
Megáldjon lányka Istenem!

Szívemnek minden kis zuga
Ah! boldogsággal volt tele.
A bú, a gond, a szenvedés,
Sivár való, az mind — mese.
Világom óh: az ideál...
... Belém erős hitet adál.
Megáldjon lányka Istenem!

Ha néha-néha fellegek
Boriták be az én egem,
Szemednek egy tekintete: —
S im fény tör át a fellegen...
A kételkedés, a bú elszáll...

Remélni óh! Te tanítál...
Megáldjon lányka Istenem!

... Szerelmed már nem boldogit!
Hitet, reményem mind oda!
Szívem kinozza szenvedés,
A sorsom óh! de mostoha!...
Hitet belém, a ki adál,
Feledni ha tanítánál —
Ezerszer áldna Istenem!

Feledni...

Feledni Téged; — elhatározám.
Feledni Téged és — szerelmemet...
Napom letépni, életem egén
Mi fényt lövelt s adá a meleget.
Nem nézni azt a fénylő oszlopot,
Lebegve, mely vezérle szüntelen...
Levenni rólad a tekintetem,
Rólad szerelmem, üdvöm, életem!

Feledni Téged!... óh de lehet-e?
Lemondhat-e a szív, ha szeretett?
Lemondhat-e a nap sugáriról?

Fény nélkül képzelj csillag ezeret!!
... Napnak sugára, csillagnak a fénye,
Nyíló virágnak édes illata,
Nem'oly becses, mint volt nekem — szerelmem.
Széled szemednek egy pillanata.

Feledni Téged!... óh én oktalan!
Szívem e csalfa hit hogy ámitá!?
Avagy tovább é-e a győnge test,
A lélek egyszer azt ha elhagyá?
... Szerelmem nekem mindenem vala:
Világ, hol élek, üdv, mit érezek,
Álom, való, vágy, ábránd, sejtelem...
... Ezekről most megfosztva éljek-e?!

Feledni Téged — szőke szép leány —
Nem — nem lehet, bár — elhatározám!...
S napom ha majdan nyugovóra száll,
Neved kísér — hol nyílik új hazám.
... Szerelmem — sirom esőndes éjjelén
Világító fény, lámpásom leszen,
S halál vetette hideg ágyamon
Igy álmodom Te rólad — végtelen!...

D. Nagy Sándor.

Farsangi táncvigalmak.

A 45 napos farsang utolsó napjai, vig mulatozás között teltek el. Sorrendet tartva referálunk a táncvigalmakról:

A helybeli bánya altisztek bálján — f. hó 19-én — együtt volt a Prokopp vendéglőben társas-életünk előkelősége, kevés kivétellel. A fesztelen, kedélyes, de elegáns mulatság világos virradtig tartott s a szászvárosi első zenekar úgy fáradhatlan, mint kifogástalan játékaival osztatlan elismerést vívott ki. Az ételek és italok, valamint a kiszolgálás megérdemlik a dícséretet. A négyeseket 40—45 pár táncolta.

Jelen voltak: Andreics Jánosné, özv. Bona Károlyné, Dániel Sándorné, Divock Ferenczné, Földeáki Józsefné, Guld Józsefné, Gaidosch Rudolfné, Gaidosch Károlyné (Aninosza) Henrich Vietorné, Hinkel Ágostonné, Jerina Ferenczné, Jirotká Józsefné, Kendrey Gyuláné, Kolerics Józsefné, Lilienthal Gyuláné, Maesek Ferenczné, Nekula Károlyné, Negrini Károlyné, Ott Mátyásné, Pittner Józsefné, Papp Sándorné, Pán Jánosné, Rudolf Józsefné, Repáczy Ferenczné, Roth Edéné, Dr. Schulek Jenőné, Soltesz Józsefné, Sárossy Józsefné, Schwemm Józsefné, Schmidt Eduárdné urnók.

Jelenvoltak: Bona Camila, Baczai Cornelia, Czink Ida, Daniel Stefania, Divock Anna, Fischer Gizella, Hramadka Anna, Nekula Anna, Negrini Juliska, Ott Anna, Pokorni Cornelia, Pittner Klára, Pán Elis, (Roth) Ungár Ida, Soltesz Lujza, Varjai Vilma urhölgyek. Ugyaz anyagi, mint az erkölcsi sikerrel meglehet elégedve a rendezőség.

Az ág. ev. nőegylet bálján f. hó 20-án a Baresay-féle vendéglő termei zsúfolásig megteltek tánczoló és mulató közönséggel. A polgár elem jól sikerült farsangi mulatságán jelen volt nők névsorát lehetetlen közölni részint mert igen sokan voltak s mert neveiket megtudni lehetetlen. Egyik kék szallagall díszített fehérhűs lányról megtudhattuk, p. o. hogy a „legszébb Róza”-nak, a másíkról, hogy a „legjobb tánczos Mariská”-nak hívják; de többet nem.

Az ipartestület aláarczós bálja volt huszagyó kedden — f. hó 22-én — a farsangzáró táncvigalom. Amely fényes volt Karneval herceg trónfoglalása jan. 22-én az olvasókor bálján, éppen olyan sikerült temetést rendeztek derék iparosaink Ó Fensége tiszteltetésére s a helybeli és vidéki értelmiség mulattatására.

Esti fél 9 órakor alabárdosok, dísz testőrök által körülvéve s a női bigotphon zenekar által kísérve az elegánsan díszített fényes terembe bevonult Karneval herceg, fején ragyogó koronával s alig foglalta el trónusát, bevonult a bálkirályné az aláarczósok kíséretében s a herceg bálján helyet foglalt.

Albert Péter újonnan szervezett zenekara ezután húzta s a tánczoló párok sokasága gyönyörködötően lejtette a ropogós csárdást.

Az egyes tánczok után különböző sikerült jelenetek: — a champagneros üvegek táncza, az óriások birkózása, az állatsereglet bemutatása stb. — kacagtatták a nagyszámú s díszes közönséget s a folyton fokozódó jó hangulat frenetikus taps és nevetésben tört ki, midőn az 5 Barrizon nővért tárgonezákon körül tolták a tánczteremben. A szegény baráber ugyancsak izzadt Miczike kisasszony 110 kilónyi valóságos súlya alatt, de a többi egyfogatos se panaszkodhatott. A valódi Barrizonok aligha csináltak olyan furórét föld körüli utjukban, mint az őket utánzó 5 fiatal ur: Dombora

Lajos (Henriette), Grosz János (Aranka), Györke Gusztó (Miczike), Hercz Henrik (Jozefin) és Kohn Sándor (Lóna), kik a hecezz kedvéért még bajuszukat sem sajnálták. (Már tudni illik, akiknek volt) Az alkalmi kuplét, és ballettet diskréten s mulattatóan produkálták a férfikisasszonyok, kiknek már megjelenése magában véve hahotára fakasztotta még a fogfájósokat is.

Az óra éjfélét ütött. Karneval herceg elszenderült — egy évre — s agg hajadonok, meg aláarczós bohócok gyászinduló hangjai mellett jajgatva kísérték nyugvó helyére.

Eltűntek az aláarczók s a szebbnél-szebb jelmezek kápráztató színpompájában gyönyörködhattunk.

Tessék szavazni, hogy ki van legérdekesebb, legszebb női jelmezből! Hangzék a rendező felhívása.

Megindult a korteskedés. Az urakat szíviük vonzalma megvesztegette s véleményünk a szerint megoszlott. Az úrhölgyek hódoltak az eszményinek, az ideálisnak. A himes pillangószárnyu angyalban megtestesülve látták a női fenséget, melyet a diadal babérával koszorúztak meg és győztek.

És ez a győzelem, nem volt leverő. Az ideális és a valósághoz hű festői szép közötti vélemény ingadozás nyert kifejezést a többség döntésében, mely előtt hódolattal hajlunk meg s elismeréssel adózunk Joánovits Mariska k. a. tündér szép béke-angyalának, melyet oly fantasztikusan személyesített; míg nővére Joánovits Katicza k. a. remek kosztümjében, evező csapására elsimulóhabokon lebegő matrózt ábrázolt természet hűen s festői szépen. Az ítélkező közönség ingadozása tehát éppen oly indokolt, amilyen nehéz volt a döntés. A Bona nővérek „Reclame” jelmezeikben feltűnően kedves „bébék” voltak s nyert szavazataik; finom izlésük méltó elismerése. A Gressli Johanna k. a. fehér atlasz ruhájára himzett, pillangó változatos sokasága és szépsége a női kézi munka és finom izlés remekéeként gyönyörködtette a szemlélőt, valamint Loy Amália k. a. piros szalagok és bojtokkal díszített fehér atlasz „Pierette” jelmeze is. Ladeczky Nándorné urnó fekete bársony és fehér atlasz „spanyolnő” jelmeze; Földeáki Józsefné urnó „lengyelő” kosztümje; valamint Aczberger Anna k. a. „tírolinő” jelmeze, hűen mutatta be a festői nemzeti viseletet. Schaffer Katicza k. a. aranyos kis „postás” volt. Grosz Piroksa és Margit, miként Groszmann Emma k. asszonyok hercegi „bébék” voltak. Ungár Ida k. a. szép és szeretetreméltó „markatányosnő” volt. Schumacher Frigyesné urnó fekete bársony alapon „pipacs” jelmezt viselve élénkíté a kosztümök színvagyulékének jól eső hatását. Lutsch Mihályné urnó „lepke” s Nussbaum Janka k. a. „tengerész” jelmezekben voltak. Aczberger Mina k. a. „róza” kosztümje a tavaszt jelképezte. Schwemm J. urnó, Ehrenreich Johanna, Koezander Szeréna, Junger Janka k. asszonyok festői „magyarnők” Fazakas Dénesné urnó „romannó”-i, Tischler Samuné urnó s Stern Jozefin k. a. „elszászinó” és Mikó Erzsébet k. a. (K.-Vásárhely) „székelynői” jelmezeikkel keltettek érdeklődést.

Feltűnő volt még egy daliás és fess francia tisztú jelmez, de az aláarcz megvédte viselőjének inkognitóját.

A lehetőségig ismertetvén a jelmezeket felemlítjük, hogy a négyeseket két kolónban 80—100 pár tánczolta.

Szeretetre méltó virágárlányok voltak: Joánovits Katicza és Junger Heléna kisasszonyok; Schaffer Katicza k. a. az egész viga-

lom folyamán kézbesítette a leveleket és postai küldeményeket; Ungár Mariska k. a., mint buzgó markatányosnő tekintélyes összeggel növelték a bál jövedelmét. A serpentin és konfetti dobás mulattató jelenetre adott alkalmat. Albert Péter primás ezen bálon bebizonnyította, hogy ő maga, hangszerével tud brillírozni s hegedűje majd sir, majd gyűjt, majd esiesereg, mint a dalos pacsirta; de tud zenekart szervezni is és e mellett fáradhatlan és szolgálat kész.

A bevétel meghaladja a 300 frtot, melyhez felülfizetéssel hozzájárultak a következő urak: Buda Károly 3 frt, Kársz Elemér 2 frt, Kohn Mór 2 frt, Kohn Samu 1 frt, Dr. Rosenberg Ignác 1 frt, Róth Flóris 1 frt, Seelenfreund Vilmos 1 frt, Tómas György 1 frt, Wintergers Ferenc 1 frt, Herman Adolf 50 kr, Salamon Samu 50 kr., N. N. 50 kr.

UJDONSÁGOK.

— **A pápa jubileuma.** A Szt. Ferencz-rendi nővérek tanintézete, márczius hó 3-án Ő Szentsége pápává koronáztatásának 20-ik évfordulóját egy nagy szabású iskolai ünnepséggel fogja megülni. Az ünnepély változatos és művészies programja: ünnepi beszédek és szavalatok, különböző zene- és ének darabokból van összeállítva és rendkívül élvezetesnek kínálkozik. A jeles tanítórend, ezen szép ünnepségen szívesen látja a szülőket, s tanügybarátokat.

Dombora László negyed százados jegyzői működése alkalmából f. hó 27-én — vasárnap — d. u. 4 órakor a Baresay szálloda nagytermében tartandó dísz közgyűlésen dr. Rosenberg Ignác közs. képviselő fogja a jubiláns érdemeit méltatni s előre láthatólag Petrosényi intelligens közönsége részt veend az érdekes ünnepségen, hol díszes ezüst tintartót fognak emlékül adni az ünnepeltnek. Az esti fél 8 órakor ugyanott tartandó banketten Kósa Mihály ev. ref. lelkész és Zádory Károly szerkesztő mondják a hivatalos tósztokat.

— **Megvadult lovak.** Kollár Józsefné petrosényi lakos, Herman Adolf szánjával kirándulást tett f. hó 20-án Szurdukba. A már több galibát csinált lovak a vámház közelében megbokrosodtak s a kocsis nem volt képes azokat megfékezni s a szán felborult a kocsis és még hárman kiestek a hóbá és bajuk nem történt, de Kollár Józsefnének az egyik lába a szánba beszorult s a száguldó lovak a fagyos uton tova hurczolták, mi közben eszméletét veszítette s olyan sérüléseket szenvedett, hogy életben maradásához nincs remény.

— **Hirtelen halál.** Kása Ferencz szegedi illetőségű napszámos f. hó 26-án d. e. Dr. Weisz József beteg s. pénztári orvoshoz ment s rosszul létről panaskodott. Az orvos megvizsgálta s kezébe adván a vényt megmagyarázta neki, hogy miként használja a rendelt gyógyszert. Kása — távozóban — pár lépést tett az ajtó felé s összeesett. Az orvos mindent elkövetett, hogy életre hozza, de hiába; a szerencsétlen ember meg volt halva s az orvos lakásáról az előjáróság beszállította a községi kórházba.

— **Rosszul járt békéltető.** Tutte József koresmájában Bajszamszky Maxim, Nemes József és Katonaer Péter valami csekélység miatt összekülömböztek s a szóváltásnak tetleges összebajodás lett a vége, mit Tutte József

megakadályozandó — a czivakodókat szét akarta választani, s erre kéményseprő segédje Bajszámszky Maxim, élesre fent kését kirántotta s Tutte mellének döfte, de ez megkapta az éles pengét, mely majd nem leszelte keze fejét. Az orvosi látlelet súlyosnak minősíté Tutte sebé.

Az állattenyésztés érdekében hasznos intézkedést fogantatosított a helybeli bánya-társulat, amennyiben a helyi viszonyoknak megfelelő fedeztetési állomást szervezett s e célra 1 muraközi lipczai, és 1 nonius faj-mént; 2 pinzgau-i és 2 burgundi faj bikát, továbbá 2 angol és hátszegi faj keresztezés kant beszerzett s azelőgondozását és felügyeletét Marossy Vincze a dorosmai méntelepnél és a mezőhegyesi kincstári gazdaságnál alkalmazva volt örmersterre bízta. Ezen ügyre visszatérünk.

Sínészet. Fekete Miksa kitünően szervezett színtársulata kedden, márczius hó 1-én kezd meg előadásait. „Niobe” vigjáték színe hozásával: Az előadandó darabok műsorát s a társulat ismertetését legutóbbi számunkban közöltük s ez uttál a színművészet pártolását jellemző örvendetes tényként felemlítjük, hogy a társulat titkára által eszközölt bérletgyűjtés várakozáson felül sikerülvén, az anyagi siker márelevezőbiztosítottak tekinthető. Reméljük, hogy a színtársulat kifogja vivni az erkölcsi sikert is.

Letartóztatott tolvaj. Weiss Asia galicziai illetőségű famunkás gyakran ellátogatott Csimpán Finkler Leon földjéhez, kinek távollétében f. hó 22-én szobájába bement s onnan, a zárt feltörve 150 frtot elemelt s hogy a gyanút magáról elhárítsa bezárta az ablakot. Káros gyanúja az első pillanattól Weissre esett, ki tettét előbb tagadta, de midőn a csendőrök kérdésre vonták s belátván, hogy minden ellene bizonyít; előadta a lopott pénzt. Minthogy a tolvaj éppen szólni akart, a csendőrség letartóztatta s átadta a puji kir. járásbírósnak.

Elgázolás. Peccol Antal lovai a liva-zenyi hidnál a szembe jövő szán-lovainak csilingelésétől megbokrosodva, megiramodtak f. hó 20-án d. u. Egy 6—7 éves kis leányt a lovak elitűttek, de az ügyes kocsis abban a pillanatban megfékezte a lovakat, midőn a gyermek már-már a szán talpa alá került s így az ijedségen s lényegtelen sérülésen kívül egyéb baj nem történt. Téves tehát azon elterjedt hír, hogy a szán keresztül ment a kis lánynon, ki nem sokára sérüléseibe bele is halt volna.

Duhaj lövöldöző. Dobre Dumitru petrila-i polgár f. hó 20-án betért egy kis bufelejtőre Riedwal kocszmájába, hol már több földje mulatozott. Majd egyik elővette tüszűjéből a furulyát, melynek mela-bus hangjaira tánczra perdült a társaság. Dobre D. is tánczolniakart de a tüszűvérő fáta — kit ránczigált — nem akart vele letenni s kimenekült előle az utcára. Ezen Dobre férfui büszkesége annyira felfor-tyant, hogy utána szaladt s kétszer a leányra lőt tüszűjéből kirántott pisztolyából. A lövés nem talált, de a csendőr-őrzőrat ebben vétséget talált s nyomban lehitűtö a szíljakodást s Dobret megbüntetés végett feljelentette.

Tűz eset. A-Barbatyénben Ilieszk Éva és Flóra háza f. hó 22-én leégett s földig elhamvadt. A tűz a rőzse kéménybe akadt szikrából támadt s a tulajdonosoknak pár száz forintnyi kárt okozott.

A Salgó-Tarjáni Köszénbánya Részvénytársulat szénosztályozója.

A jelen kor ipara, mely a létfenntartáshoz elkerülhetetlenül szükséges és a fénnyizést czikkek ezer és ezer faját létrehozza, munkája végzésére ez időt kizárólag az emberi erőre és ügyességre többé nem támaszkodhatik, hanem

bonyodalmas szerkezetű gépek sokféle váltására van utalva, melyeknek üzemeltetésére az emberi nyerselő elég telten s azért hajtóerőül a vízhez, vagy a mindenütt előállítható gőzhöz kénytelen fordulni. Ama folyamat, miként fejlesztik a vízből a gőzt, mindnyájunk előtt ismeretes s habár a laikus a gőzfejlesztő gőzkazánok sokféle rendszere iránt nem érdeklődik is, tudja, hogy a gőz, eme universalis hajtóerő előállításához a vízen kívül tüzelőanyagokra: tőzrege, fára, vagy szénre van szükségünk. A köszénbányászat fel- lendülése ama korra esik, midőn a gőznek eme hajtóerő képességét felfedezték s kiterjedése s felvirágzása szorosan összefügg a gőze utalt ipar s ugyancsak a gőz mozgatóerejét igénybe vevő közlekedési eszközök, a vasutak fejlődésével.

Óriási ama szénmennyiség, melyet az ipar évenként elfogyaszt s hazánk az ő évi 49 millió métermázsza széntermelésével és 64 millió métermázsza szénfogyasztásával — noha ez is óriási mennyiség, a mennyiben 640000 waggont képvisel — az ipart űző államok között nagyon szerény helyet foglal el.

Mintán a szénfogyasztás évről-évre emelkedik, közgazdasági érdek — mert utóvégre a föld mélyében fekvő szén nem kifogyhatatlan, — de meg minden szénfogyasztó magánérdeke, hogy az ipari czelokra felhasznált szén minél jobban kihasználtsásk s a benne rejlő energiának minél kisebb hányada menjen veszendőbe. Ez részben elérhető az által, ha a gőzkazánok fűtéséhez a kazán rostélyra megkövetelte egyenlő szemmagyságu darabokból álló szén használtatik. Az ipar eme követelménye s másrészt meg ama körülmény, hogy bizonyos czélra, például szobafűtésre, előnyösebben használható nagyobb darabokból álló, más czélra ismét aprószén, szűlte a szénosztályozók szükségességét, mely szénosztályozók hivatva vannak a bányában termelt ugynevezett aknaszenet egyenlő szemmagyságu szerint osztályozni.

A Salgó-Tarjáni Köszénbánya Részvénytársulat szintén alkalmazkodik volt kénytelen a szénfogyasztók eme követelményéhez s eddigi primitív szerkezetű s részben már használhatatlanná vált három szénosztályozója helyettesítésére a Zsil mellett fekvő petrosényi ugynevezett nyugoti rakodóján, mintegy 150,000 frt költséggel a modern technika vívmányainak megfelelő szénosztályozót épített.

E szénosztályozó szerkezetének és belső berendezésének megállapítása hosszas előtanulmány, alapos megfontolás s specialista czégek technikusaival folytatott eszmecsere alapján a helyi viszonyok követelményének megfelelőleg eszközöztetett.

Sajnosan kellett ez alkalommal tapasztal- nunk, hogy hazánk nem rendelkezik még oly gépgyárakkal, melyek ily nemű építkezésekkel, szénosztályozók szerkesztésével és felállításával foglalkoznának s így még ez ideig németor- szági és osztrák czégeknek vagyunk utalva. Az osztályozó építésével a Bolzano Tedesco & Co. sehlan-i csehországi czég lett megbízva, melynek jó hírneve kellő biztosítékot nyújtott az iránt, hogy az építendő mű, a hozzá fizűtt követelményeknek s várakozásnak minden tekintetben meg is fog felelni. E mellett azonban sikerült elérnünk azt is, hogy az épület alkat- részek egy részét az építő czég hazai iparvál- latnál szerezte be.

Az építési szerződés 1896. ápril havában megkötöttvén, melyszerint az osztályozó mű épülete a gépészeti berendezéssel együtt vasban s aczélban volt előállítandó — a sehlani gyár azonnal hozzálátott a gépek s egyes épület- alkatrészek, vasoszlopok, tartók stb. gyártá- sához úgy, hogy azok Petrosénybe szállítása még ugyanazon év szeptember havában kezd- tetvett s 1897. februárjában befejezést is nyert. E gépek és épület alkatrészek összesen mintegy 26 waggonrakományt tettek ki.

Az 1897. év tavasza a folytonos esőzés következtében az építkezésre nézve vajmi ked- vezőtlen volt, úgy hogy az osztályozó-mű ala- pozását csak későn, gyakori megszakításokkal lehetett elkészíteni. Tekintve ama körülményt, hogy az osztályozót kényszerítő okok miatt fel- töltött talajra kellett telepíteni, nagyon mély alapokra volt szükség, úgy hogy az alap-

falakhoz 104386 drb. téglá, 138573 klg. cement és mintegy 3 kocsi rakomány mész lett felhasználva.

Az épület alapozás elkészülvén, június havában vette kezdetét az épület mintegy 50 fő vas-oszlopainak felállítása, melyek közül a leghosszabbak a 14 métert megközelítik. Az egész épület mintegy 6075 négyzetmeter területet fed be a tetőzet vasgerendázatán és a kisebb összekötőrudakon kívül mintegy 66 vasoszlop- ból és 594 darab vasgerendából áll, s az egész vasépület sulya a gépészeti berendezéseken kívül 170355 klg., magassága pedig 17 mtr. Az épület gerendázatának összeillesztése, össze- szegése, az épület tetőzetének és oldalai- nak hullámlémezzel való befedése, a gépek szerelése annak dacára, hogy e munkálatok a a lehetőshez mérten forciroztatattak s időnként mintegy 100 lakatost, kovácsot, szerelőt és napszámot foglalkoztattak, mintegy hat hóna- pot vett igénybe s a mű csak december havá- nak második felében került üzemképes állapotba.

De nézzük csak belső berendezését. Az épület három emeletre oszlik s a földszintről két helyen lehet tetszetős vaslépcsőkön át az első emeletre s onnan feljebb a második és har- madik emeletre jutni s egészen négy főreze különböztethető meg; úgy mint a felvonóké- szülék, az osztályozó, továbbá a rakodási csar- nok és a készletsekre. A felvonó-készülék a szénrel telt s üres csilléket, óránként mint- egy 120—130-at, a harmadik emeletre emeli, illetve becsatja onnan le. A harmadik emeleten csak két körforgó-buktató van elhelyezve.

A telt csillék e buktatóba tolatnak, melyek kikapcsolás után körforgást végez- ve a csillék 7 mmázsányi széntartalmát a buktatók alatt az épület első és második eme- letén elhelyezett tulajdonképeni osztályozóké- szülékekre ürítik. Az osztályozó készülék maga két részből áll, meg pedig az elliptikus szel- venyű vas-hengerekből álló Karop-féle rácsból, mely a 15 cm. átmérőjű darabokat felfogja s hullámszerűen a nélkül, hogy azok összeűződ- nának, tovább gurítja és a Klönne által feltal- ált és patentírozott szén-rostából. Ez utóbbi egy vasszekrény, mely négy függőyesen állított s két végén megtámasztott mozgó vashengeren nyugszik s körszerű mozgást végezve a Karop- féle rácsra áthűlő szenet osztályozza. E vég- ből három, □ lyukazattal ellátott aczéleméz van benne elhelyezve, melyeknek legfelsőbbike a legnagyobb, a legalsó a legkisebb lyukazat- tal bír, s e lemezek a lyukazatuknak megfelelő nagyságu szén-darabokat felfogják, míg az egészen apró szén a legutolsó lemezen át a rosta alájára hull. E szerint tehát a Karop-féle rács és a rosták öt féle szenet állítanak elő u. m. a 15 cm. átmérőnél nagyobb darabos, kisebb- szerű dinnye nagyságú kocka-, ököl nagyságu elsőrendű dió-, dió nagyságu másodrendű dió- és aprószenet.

A szén ekképen osztályozva lévén, hátra van annak a vasuti kocsi- ba való rakása. E műveletet arasznyi széles vaslemezekből készi- tett vőgnélküli szalagok végzik. E szalagok szélessége változó 80—140 cmrig terjed, két oldalt védő-ernyővel vannak ellátva, hogy a szén róluk le ne hulljon, két egymástól több méter távolságban megerősített hatoldalú hen- ger között vannak kifeszítve s e hengerek körül szakadatlan körforgást végeznek. Minden szénemnek külön szalaga s négy külön rakodó szalaga, van ezeknek száma tehát 9. A Klönne- féle rácsról és a rosta-lemezeiről lehulló szén a szalagokra kerül, melyek azt tovább viszik s az ugynevezett rakodó-szalagokra öntik. A rakodó-szalagoknak az a tulajdonságuk, hogy egyik felük egy csigakészülék segítségével mozgatható, felemelhető vagy lejjebb bocsátható, még pedig azért, hogy a szalag egész mélyre a vasuti kocsi- ba lebecsáttatván a szén az esés miatt apró darabokra ne zúzódhassék. A másodrendű dió- és aprószen szalaga a reájuk hulló szenet a készlet szekrénybe öntik, mely- nek ajtaja megnyitvatván belőle hull a szén az alája helyezett vasuti kocsi- ba.

A szalagok mellett két oldalt munkások állnak, kik a szalagra került szénből minden idegen anyagot palát, meddőkőzetet kiválasztanak s ez csőveken átszűrve a tízedik szalagra, a meddőkőzet szalagjára kerül mel a reája hányt

közetet az épületen kívül elhelyezett csillébe ümleszt.

Az osztályozó mű akként van szerkesztve, hogy képes naponként 300 kocsirakomány szemet feldolgozni, illetve osztályozni, avagy szükség esetén az osztályozást beszüntetve e szénmennyiség egy részét mint osztályozatlan akna-szenet a vasuti kocsikba juttatni. Az osztályozó-művet, már t. i. annak összes berendezését, a körforgó buktatókat, a két Karop-féle rácsot, a két Klönne-rostát s a tíz szalagot egy hatvan lőzejű gép hajtja, mely az osztályozó mellett felépített gépházban van elhelyezve. E gépet felváltva két darab Babcock-Wilcox-féle gőzkazán táplálja, melyek magyarországi czégek gyártmányai a mennyiben a budapesti Danubius-Schoenichen-Hartmann-féle gépgyár készítette.

Az osztályozó-mű mintegy 50,000 frt költséggel épített vasuti vágánycsoport közepén áll s alatta öt vágány húzódik el, melyek a helybeli pályaudvarba vezető szárnyvágányba torkolnak. Közvetlen a rakodószalagok és a készletszekrény alatt 5 drb. Fairbanks-féle vasuti hidmérleg van beépítve, melyek oly szerkezettel bírnak, hogy a waggon raksulya előre beállítván villamos készülékkel jelzik a raksuly elértét, a mikor is a további rakodás beszüntetetik, a megrakott waggon mérlegről eltávolítatik s helyette egy üres vasuti kocsi lesz a mérlegre állítva. A könnyebb kezelés szempontjából az osztályozó-mű mellett, illetve mögött az osztályozó-művel szervesen összefüggő s ennek gépe által hajtott tolopad van telepítve, melynek segítségével az üres vasuti kocsik egyik vágányról a másikra áthelyezhetők s szükség szerint a vágányhosszában sodronykötéllel mozgathatók.

A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat ez osztályozóval oly művet létesített, mely practicus berendezése, méreteinek nagysága s az építés szoliditása által széles e hazában páratlanul áll s hivatva és képes leendő több évtizeden át szolgálni hazai iparunkat.

Meghívás.

→←

A „Petrosény és Vidéke Hitelszövetkezet”

1898. március 13-án d. u. 4 órakor fogja a Baresay-féleszálloda nagytermében
I-ső rendes

évi közgyűlését

megtartani,

melyre a t. cz. tagok az alapszabályok 44-ik §-a értelmében azzal hivatnak meg, hogy azon esetre, ha kellő számban nem jelennének meg, a gyűlés a 43-ik §-hoz képest március 27-én a tagok számára való tekintet nélkül fog megtartatni és határozni.

NAPIREND:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadosok megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Felügyelő-bizottság választása.
4. Az igazgató tanácsba 14 rendes és 2, esetleg 6 póttagnak választása.

1897. évi december hó 31-én a tagok száma 119, üzletrészeinek száma pedig 704 volt; a folyó év folyamán belépett 35 tag 213 üzletrésszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztetett és a hivatalos órákban mindenki által megtekinthető.

Kelt Petrosény, 1898. febr. hó 19-én.

Az igazgatóság.

229.—893. sz.

ÁRVERÉSI HIRDEMÉNY.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbíróság 1544/93. számú végzése által iszkronyi Fabró Luigi javára a.-b.-iszkronyi Lick Juon és tsai ellen 430 frt tőke, ennek 1890. évi január hó 29. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 73 frt 25 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 592 frtra becsült szarvasmarhák és juhokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 7415/1897. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis A.-B. Iszkrony községében leendő eszközésére 1898. március hó 2-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pujon, 1898-ik évi január 30-án.

Mirtse Dénes, kir. bir. végrehajtó.

434—1896. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbíróság 4269/96. sz. végzése által iszkronyi Fabró Luigi javára a.-b.-iszkronyi id. Burlek Péter s. t. ellen 100 frt tőke, ennek 1892. évi október 26-ától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 66 frt 65 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 535 frtra becsült szarvasmarhák, juhok és szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 7414/1897. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis A.-B. Iszkronyban alperesek lakásán leendő eszközésére 1898. március hó 2-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pujon, 1898. évi január hó 30.

Mirtse Dénes, kir. bir. végrehajtó.

Üzlethelyiség és lakás bérbeadás.

Petrosény főutezáján a vásártéren, italmérésijog gyakorolhatásával egybekötve egy 3 szobából, konyha, kamra s pinczéből álló üzlethelyiség s ezen kívül kívánatra még 4 szobából álló s az üzlethelyiséggel összeköttetésbe is hozható lakás bérbeadatik.

Bővebb felvilágosítást ad és a bérlemény tárgya fölött rendelkezik.

FIGULI ANTAL.

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minőség: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzweite: 15—20 cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTNER-féle

HIRNEVES

KONYHAKERTI- és VIRÁGMAGYAK

zárt és hatóságilag védett csomagokban a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben

(Petrosényben egyedül Jakabfi Rezső úrnál) kaphatók.

➡ A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Üdön ezég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

Nyomatott Figuli Antal gyorsajátóján.